

og skal blot tilføje, at for mig staar det saaledes, at det er ydmygende for de kommunale Raad ude paa Landet, Sogneraadene, paa den Maade at blive satte under Amdsraadet Formynderskab, at Amdsraadet skal have Opløsningsret overfor Sogneraadet. Jeg har ikke haft den Ære at være Medlem af noget Amdsraad, men jeg har tre Gange haft den Ære at være Medlem af Sogneraad, og jeg vilde finde det i høj Grad ydmygende paa den Maade at have Sværdet hængende over Hovedet, at Amdsraadet, der i dette Tilfælde svarer til Landstinget, skulde være i Stand til at opløse Sogneraadet. Ogsaa her maa jeg forbeholde mig at være med til at stille Ændringsforslag, saa at vi kunne blive fri for denne Paragraf.

Jeg kommer saa til § 23, der, som de Herrer vide lige saa godt som jeg, er den væsentlige Anstødssten, den, hvorom Striden særlig vil komme til at dreje sig i den kommende Tid. Ogsaa her finder jeg det Udtryk, at det er tilstrækkeligt „uden Afbyrdelse at have haft Bopæl i Amdsraadskredsen“ for at udøve den amtskommunale Valgret; men medens det for Sogneraadets Vedkommende dog er saadan, at den Vælger, der har Bopæl flere Steder, har Ret til at vælge, hvor han vil afgive sin Stemme, træffer man ikke en lignende Bestemmelse her. Jeg vil derfor spørge den ærede Indenrigsminister, om man med Loven i Haanden vil være i Stand til at forhindre, at Folk, der have Raad til at have Bopæl flere Steder og ere højstbeskattede i flere Amter, blive i Stand til at afgive Stemme ved Amdsraadsvalget i flere Amter. For den højtærede Udenrigsminister, som vi alle kende som en overordentlig brav og elskværdig Mand, kunde det maaske være behageligt nok at have en saadan dobbelt Amdsraadsvalgret. Jeg spørger blot: Har han ikke med Loven i Haanden Ret til at afgive Stemme f. Eks. baade i Præstø Amt og i Maribo Amt? Jeg tror ikke, det kan forhindres. Medens Flertallet og Regeringen have været i høj Grad omfindtlige, naar det gjaldt om at udvide Rettighederne for de mindre, har man ikke haft nær saa sikkert et Blik, ikke nær saa skarpt et Øje for at finde de Mangler opad, som der absolut er. Jeg vil dog henstille til Flertallet og til den ærede Indenrigsminister, om det ikke er rigtigt, at vi ogsaa i denne Paragraf faa en Bestemmelse ligesom i § 1, saa at vi ikke skulle opleve at se en enkelt Rigmænd i Stand til at afgive Stemme ved Amdsraadsvalg i mere end eet Amt. Men jeg

indrømmer, at dette er et underordnet Spørgsmaal.

Kærnen i denne Paragraf er den privilegerede Valgret. Ogsaa her foreligger der i rigt Maal Udtalelser fra Venstremænds Side. Paa det Partis Vegne, jeg tilhører, behøver jeg ikke i Dag igen at understrege, at vi ere absolutte og bestemte Modstandere deraf, thi det vide alle. Hvad jeg ønsker at understrege, er, at Medlemmer af dette og det andet Ting, ikke alene menige, men ogsaa Førere indenfor Regeringspartiet, dele Anskuelse med mig. Det ærede første Medlem for syvende Landstingskreds (Madsen-Mygdal) sagde endnu i 1904, efter at han havde talt om Grundlovens Løfte om, at Kommunerne selvstændig skulde styre deres Anliggender: „Dette Løfte er ikke opfyldt, saa længe man endnu har den kongevalgte Borgmester og den kongevalgte Formand i Spidsen for Byraadet og Amdsraadet“. Da var det ærede Medlem langt ude. Den kongevalgte Formand i Amdsraadet og den kongevalgte Formand i Byraadet bibeholdes her. Det ærede første Medlem for syvende Landstingskreds deler altsaa Anskuelse med mig. Han er ikke alene en Modstander af den privilegerede Valgret ved Amdsraadsvalgene, men ogsaa en Modstander af, at den kongevalgte Formand bibeholdes i Amdsraad og Byraad, naar han hævder, at Selvstændigheden er ikke naaet, saa længe dette finder Sted. Det har man naturligvis ikke tænkt paa at gøre Forsøg paa at komme bort fra her.

Jeg skal nævne en anden Udtalelse af den samme Mand, der understreger, hvad jeg tidligere har sagt her. Han siger, at fælles for alle de Forslag, der have været fremme fra Venstres Side, har været lige og almindelig Valgret, og han tilføjer: Venstre og almindelig Valgret ere uadskillelige Begreber. Ja, efter disse Udtalelser maa det nuværende Regeringsparti ikke være Venstre længere, Venstrenavnet maa opgives, og tilbage bliver kun Reformnavnet. Han sagde videre: „Forslaget om den almindelige Valgret vil blive gentaget atter og atter, indtil, om ikke i alle Punkter, saa dog i Hovedsagen, lige og almindelig Valgret bliver vedtagen, bliver gennemført og forlader Statsraadet“. Den Gang vilde man ikke hvile, før det var gennemført.

Det ærede Medlem for Løvel (Anders Nielsen) og den ærede Minister talte i Gaar ikke de samme Ord, de vare fornøjede med det, som var naaet, Kampen skulde ikke fortsættes, ikke et Ord derom.